

Potilasopetusta BIOMEDICUMISSA

Helsingin yliopiston lääketieteen opiskelijoiden genetiikan opetusta uudistettiin syksyllä 2007 ottamalla yhteyttä muutamisiin potilasyhdistyksiin ja kysymällä heidän halukkuuttaan osallistua potilasopetukseen Meilahden kampuksella Biomedicumissa.

Kyseessä on kolmannen vuoden lääketieteenopiskelijoiden ensimmäinen ns. kliininen opetusjakso, jossa he tapaavat potilaita. Aikaisemmin potilasopetus on tapahtunut HUS:n lasten ja nuorten sairaalassa, jossa ongelmana oli se, että lähes jokainen opiskelijaryhmä näki eri perinnöllistä tautia sairastavan lapsen vanhempineen.

Marfan-yhdistyksestä löytyikin runsaasti halukkuutta osallistua tähän uuteen opetuskokeiluun usean marfaanikon voimin.

HAASTATTELUT

Lääketieteen opiskelijat tulivat potilasopetukseen neljän hengen ryhmässä ja opetuksen kestoaika oli noin puoli tuntia ryhmää kohden. Ryhmässä oli mukana myös opettaja.

Opiskelijat haastattelivat sukuhistoriasta sekä piirsivät tarvittaessa sukupuun, mutta eivät tehneet varsinaisia tutkimuksia, erilaisten piirteiden tarkastelua lukuun ottamatta.

Potilaat kertoivat vapaamuotoisesti omista kokemuksistaan ja

esim. vertaistuen ja potilasyhdistyksen merkityksestä kolmelle tai useammallekin ryhmälle peräkkäin.

Opettajat varmistivat, että haastattelussa tai sen lomassa tuli esiin sairauden keskeisimmät piirteet – tutkimuksia, hoitoja, molekyyli-geeniikkaa ja perinnöllisyysneuvontaa unohtamatta. Opiskelijat ehtivät näin puolentoista tunnin ryhmäopetuksen aikana tutustua kolmeen erilaiseen perinnölliseen sairauteen, kuitenkin siten, että kaikki saivat saman huolella suunnitellun opetuskokonaisuuden.

Opettajat pystyivät yhden päivän aikana opettamaan täysipainoisesti peräti kahtatoista ryhmää aikaisempien vuosien kolmen asemasta. Potilasyhdistysten kannalta päästiin rauhassa kertomaan tulevaisuuden erialojen lääkäreille mitä voitaisiin tehdä kentällä paremmin, jotta tällaisten suhteellisten harvinaisten sairauksien hoidon pahimmilta karioilta vältyttäisiin.

POSITIIVISTA PALAUTETTA

Opiskelijat antoivat kurssin jälkeen kurssipalautteessaan erittäin positiivista palautetta juuri potilasopetuksesta kertoen sen olleen kurssin parasta antia. Nähdyt potilastapaukset säilyvät mielessä pitkään ja motivoivat opiskelemaan perinnöllisiä tauteja.

**Teppo Varilo
Minna Pöyhönen**

Vasemmalla Kirsi Onnela ja keskellä Teppo Varilo.

Marfan-mannekiini

– eli subjektiivinen kuvaus ”näytekappaleena” olemisesta

Minulla oli eräänä syyskuisena maanantai-aamuna tilaisuus olla mukana lääketieteen opiskelijoiden koulutuksessa. Ei passiivisena kuuntelemassa opetusta, vaan aktiivisena, kertomassa opiskelijoille omasta sairaudestani.

Tuolloin nimittäin järjestettiin ensimmäistä kertaa lääketieteen opiskelijoille ”hands-on” eli käytännön opetusta harvinaisten sairauksien tunnistamiseksi. Meitä oli 4+1 vapaaehtoista marfaanikkaa (4 aikuista ja 1 lapsi) jotka yksi kerrallaan, ennalta sovittuna aikana, olimme opiskelijaryhmien ”tentattavina” (lapsi ja aikuisen yhdessä).

Homma toimi niin että ”opettajalääkäri”, dos. Teppo Varilo (Kansanterveyslaitos / Helsingin yliopisto) yhdessä marfaanikon kanssa kertoivat yleisellä tasolla potilaan sairaudesta n. 5 hengen opiskelijaryhmälle. Kerroimme mm. sairauden eri ilmenemismuodoista (luusto, silmät, sydän) sekä kliinisistä tutkimuksista ja kriteereistä Marfan-oireyhtymän toteamiseksi.

HENGENVETO JA UUDESTAAN

Puolen tunnin välein opiskelijaryhmä vaihtui uuteen ja taas vedettiin henkeä ja valmistauduttiin kertomaan suurin piirtein samat asiat omalta kohdaltani: milloin sairaus on todettu, miten se ilmenee itsellä ja miten sairautta hoidetaan/seurataan.

Toisinaan esitin monologina hartaan toivomukseni siitä että tämän sairauden hoito olisi keskitetty (koko maan suhteen, koskien myös pääkaupunkiseutua), tai että edes samoja, Marfan-asian-

tuntijalääkäreiden ohjeita ja suosituksia noudatettaisiin kaikissa sairaanhoitopiireissä.

PISTEET EMPATIASTA

Omien kokemusteni mukaan opiskelijaryhmät olivat keskenään melko heterogeenisiä, mikä seikka aiheutti tarvetta hieman ”säättää” kommunikoinnin tyyliä ja ulosantia yleensä, faktojen toki pysyessä samoina. Muutamit harvat kandidit onnistuivat hyvin kätkemään kiinnostuksensa aiheeseen, tai sitten he vaan olivat nukkuneet liian vähän edellisenä viikonloppuna. Mutta hyvistä ja oivaltavista kysymyksistä (koskien mm. fyysisiä ominaisuuksia, vertaistukea), kiinnostuksesta ja empatiasta annan kaikille ryhmille kokonaisuutena ihan hyvät pisteet.

OLO KUIN SITRUUNALLA

Viimeisen eli yhdeksännen kandidiryhmän lähdettyä kokoushuoneesta lysähdin kasaan ja olo oli tyhjempi kuin juuri mehunsa menettäneellä sitruunalla. Tästä huolimatta koin ’demo-kappaleena’ olon pelkästään positiivisena asiana ja olen hyvin iloinen siitä että saatoin olla mukana lisäämässä tulevien lääkäreiden tietämystä harvinaisista ja edelleen valitettavan huonosti tunnetuista sairauksista. Etenkin kun kyseessä on henkeä uhkaava sairaus kuten Marfan-oireyhtymä.

On hienoa, että lääketieteen opetuksessa on (ainakin koelunotoisesti) otettu käyttöön tällainen ulottuvuus. Onnittelut ja kiitokset niille tahoille jotka ovat idean takana!

Eeva Aro